

PODKLAD PRO PŘEDMĚT

OBCHODNÍ A PRACOVNÍ PRÁVO PRO EKONOMY

5. přednáška

JUDr. Radim Kríž, Ph.D.
radim.kriz@vsci.cz

Základní charakteristika obchodních korporací, členění obchodních korporací a jejich základní rysy (osobní a kapitálové). Základní pojmy společenstevního práva. Charakteristické rysy veřejné obchodní společnosti (pojem, statutární orgán, nejvyšší orgán, práva a povinnosti společníků) a komanditní společnosti (pojem, statutární orgán, nejvyšší orgán, práva a povinnosti společníků).

Obchodními korporacemi jsou obchodní společnosti a družstva (§ 1 odst. 1 ZOK).

Společnostmi jsou (§ 1 odst. 2 ZOK):

osobní společnosti:

- a) veřejná obchodní společnost,
- b) komanditní společnost,

kapitálové společnosti:

- c) společnost s ručením omezeným,
- d) akciová společnost.

evropské společnosti:

- e) evropská společnost,
- f) evropské hospodářské zájmové sdružení.

Družstva jsou (§ 1 odst. 3 ZOK):

- a) družstvo,
- b) komanditní společnost,

Obchodní společnost je:

- právnická osoba,
- korporace,
- obchodní korporace.

Základní vnitřní právní úpravy obchodních korporací:

- zák. č. 89/2012 Sb. (ObčZ),
- zák. č. 90/2012 Sb. (ZOK),
- zák. č. 455/1991 Sb. (živnostenský zákon),

- **zák. č. 87/1995 Sb.** (zákon o spořitelních a úvěrních družstvech),
- **zák. č. 77/1997 Sb.** (zákon o státním podniku),
- **zák. č. 143/2001 Sb.** (zákon o ochraně hospodářské soutěže),
- **zák. č. 256/2004 Sb.** (zákon o podnikání na kapitálovém trhu),
- **zák. č. 360/2004 Sb.** (zákon o Evropském hospodářském zájmovém sdružení),
- **zák. č. 627/2004 Sb.** (zákon o evropské společnosti),
- **zák. č. 104/2008 Sb.** (zákon o nabídkách převzetí),
- **zák. č. 125/2008 Sb.** (zákon o přeměnách obchodních společností a družstev),
- **zák. č. 182/2006 Sb.** (o úpadku a způsobech jeho řešení),
- **zák. č. 37/2021 Sb.** (o evidenci skutečných majitelů).

Obchodní společnosti dělíme na **osobní** a **kapitálové** a **evropské** (§ 1 odst. 2 ZOK).

Obchodní společnosti:

Založení a vznik obchodních společností:

Za právnickou osobu lze jednat jejím jménem již před jejím vznikem. Kdo takto jedná, je z tohoto jednání oprávněn a zavázán sám; jedná-li více osob, jsou oprávněny a zavázány společně a nerozdílně. Právnická osoba může účinky těchto jednání pro sebe do tří měsíců od svého vzniku převzít. V takovém případě platí, že je z těchto jednání oprávněna a zavázána od počátku. Převzme-li je, dá dalším zúčastněným najevo, že tak učinila (§ 127 ObčZ).

Vznik obchodní korporace: - Obecná právní úprava pro právnické osoby – právnická osoba vzniká dnem zápisu do veřejného rejstříku (§ 126 odst. 1 ObčZ).

- Obchodní korporace se zapisují do obchodního rejstříku (§ 42 písm. a) zák.č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů - „RejstřZ“).

- Návrh na zápis založené v.o.s. a k.s. podávají všichni společníci (§ 46 odst. 1 RejstřZ).

- Návrh na zápis založené s.r.o. podávají všichni jednatelé (§ 46 odst. 2 RejstřZ).

- Návrh na zápis založené a.s. podávají všichni členové představenstva nebo správní rady (§ 46 odst. 3 RejstřZ).

Skutečnosti zapisované u obchodních korporací do OR: - skládají se ze zápisu skutečností zapisovaných do veřejného rejstříku (§ 25 odst. 1 RejstřZ).

- doplňujících skutečností zapisovaných do obchodního rejstříku (§ 48 odst. 1 RejstřZ).

- zápis tzv. předběžné firmy do obchodního rejstříku s tím, že není-li podán návrh na zápis obchodní korporace, jejíž

zakladatelé o zápis firmy požádali, do 1 měsíce od zápisu firmy, rejstříkový soud firmu vymaže (§ 48 odst. 2 RejstřZ).

Založení obchodní korporace: - Obchodní korporace se zakládá společenskou smlouvou. Společenská smlouva, kterou se zakládá kapitálová společnost, vyžaduje formu veřejné listiny (§ 8 odst. 1 ZOK).

Zakladatelské právní jednání obchodních společností:

Veřejná obchodní společnost:

Zakladatelské právní jednání: společenská smlouva – v písemné formě s úředně ověřenými podpisy zakladatelů (§ 6 odst. 1 a § 8 odst. 1 ZOK).

- náležitosti uvedené v § 98 ZOK, § 136 odst. 1 ObčZ, § 123 ObčZ, § 129 odst. 1 písm. b) ZOK.

Komanditní společnost:

Zakladatelské právní jednání: společenská smlouva – v písemné formě s úředně ověřenými podpisy zakladatelů (§ 6 odst. 1 a § 8 odst. 1 ZOK).

- náležitosti uvedené v § 124 ZOK, § 136 odst. 1 ObčZ, § 123 odst. 1 ObčZ, § 129 odst. 1 písm. b) ObčZ, § 92 odst. 2 ZOK,

Společnost s ručením omezeným:

Zakladatelské právní jednání: společenská smlouva – v písemné formě ve formě veřejné listiny (§ 6 odst. 1 a § 8 odst. 1 ZOK).

zakladatelská listina (má-li společnost jediného společníka) – v písemné formě ve formě veřejné listiny (§ 6 odst. 1 a § 8 odst. 2 ZOK).

- náležitosti uvedené v § 146 ZOK, § 136 odst. 1 ObčZ, § 123 odst. 1 ObčZ, § 129 odst. 1 písm. b) ObčZ,

Akciová společnost:

Zakladatelské právní jednání: stanovy – v písemné formě ve formě veřejné listiny (§ 6 odst. 1 a § 8 odst. 1 ZOK).

- náležitosti uvedené v § 250 ZOK, § 136 odst. 1 ObčZ, § 123 odst. 1 ObčZ, § 129 odst. 1 písm. b) ObčZ,

Základní kapitál kapitálové společnosti:

Základní kapitál kapitálových obchodních společností je souhrn všech vkladů (§ 30 ZOK).

Všechny kapitálové obchodní korporace vytvářejí základní kapitál.

Základní kapitál se v účetnictví (v rozvaze) vykazuje na straně pasiv (účet 411) a je součástí vlastního kapitálu obchodní korporace. Rozvaha (balance) je jedním ze základních výkazů účetní závěrky.

Rozvaha podává k určitému datu (rozvahovému dni) přehled o majetku podnikatele (aktivech) a zdrojích jeho krytí (pasivech) v peněžním vyjádření a umožňuje tak posoudit finanční situaci podniku.

Minimální základní kapitál s.r.o. činí 1 Kč (u jednočlenné společnosti).

Minimální základní kapitál a.s. činí alespoň 2 000 000 Kč, nebo 80 000 EUR.

Pro **družstvo není minimální** výše základního kapitálu stanovena – základní kapitál družstva je proměnlivý – mění se ve vazbě na změnu počtu členů.

Základní kapitál a.s. se vyjadřuje v českých korunách (§ 246 ZOK). Vede-li a.s. podle ÚčZ účetnictví v eurech, může vyjádřit ZK v eurech.

Vklady a podíly společníků:

Vymezení vkladu: - **vkladem** je peněžní vyjádření hodnoty předmětu vkladu do základního kapitálu obchodní korporace. U akciové společnosti se vklad označuje jako jmenovitá hodnota akcie (§ 15 odst. 1 ZOK). Po dobu trvání obchodní korporace ani po jejím zrušení nemá společník právo na vrácení předmětu vkladu (§ 16 odst. 1 ZOK).

- **předmětem vkladu** je věc, kterou se společník nebo budoucí společník (vkladatel) zavazuje vložit do obchodní korporace za účelem nabytí nebo zvýšení účasti v ní (§ 15 odst. 2 ZOK).

- **vkladovou povinnost** lze splnit splacením v penězích (**peněžitý vklad**) nebo vnesením jiné penězi ocenitelné věci (**nepeněžitý vklad**).

Způsob vnesení vkladů do obchodní korporace:

- **nemovité věci:** předmět vkladu je vnesen tak, že vkladatel správcí vkladu předá nemovitou věc a písemné prohlášení o vnesení nemovité věci s úředně ověřeným podpisem (§ 19 ZOK).

- **movité věci:** předmět vkladu je vnesen předáním movité věci správcí vkladu, ledaže společenská smlouva určí jinak (§ 20 odst. 1 ZOK). Není-li z povahy věci možné faktické předání movité věci, je předána odevzdáním datových nebo jiných nosičů, které zachycují předávanou věc, a dokumentace, která zachycuje povahu, obsah a jiné skutečnosti důležité pro možnost využití nepeněžitého vkladu (§ 20 odst. 2 ZOK).

- **závod nebo jeho část:** předmět vkladu je vnesen účinností smlouvy o vkladu (§ 21 odst. 1 ZOK). Na smlouvu o vkladu závodu nebo jeho části se použijí přiměřeně ustanovení občanského zákoníku o koupi (§ 21 odst. 1 ZOK).

- **pohledávky:** předmět vkladu je vnesen účinností smlouvy o vkladu pohledávky (§ 21 odst. 2 ZOK). Na smlouvu o vkladu pohledávky se použijí přiměřeně ustanovení občanského zákoníku o postoupení pohledávky (§ 21 odst. 2 ZOK). Vkladatel ručí za její dobytost do výše jejího ocenění (§ 21 odst. 2 ZOK).

Vymezení podílu: - **podíl** představuje účast společníka v obchodní korporaci a práva a povinnosti z této účasti plynoucí (§ 31 ZOK). Podíl má povahu **věci movité nehmotné**.

Originární nabytí podílu: **při založení, při zvýšení ZK, vydržení a nabytí od nevlastníka.**

Teorie rozděluje u podílu dvě stránky: – **kvalitativní stránku podílu** (tvoří ji obsah práv a povinností spojených s podílem).

- **kvantitativní stránka podílu** (tvoří ji velikost /hodnota/ podílu, jedná se o poměrovou veličinu určující rozsah práv a povinností společníka).

Podíl společníka v obchodní korporaci **nesmí být představován cenným papírem nebo zaknihovaným cenným papírem**, ledaže se jedná o kapitálovou společnost, nebo stanoví-li tak jiný právní předpis (§ 32 odst. 2 ZOK).

Podíl na zisku a na jiných vlastních zdrojích - **podíl na zisku a na jiných vlastních zdrojích se stanoví na základě řádné nebo mimořádné účetní závěrky schválené nejvyšším orgánem společnosti.** Na základě účetní závěrky lze rozdělit zisk a jiné vlastní zdroje do konce účetního období následujícího po účetním období, za něž byla účetní závěrka sestavena (§ 34 odst. 1 ZOK). Zisk a jiné vlastní zdroje lze rozdělit pouze mezi společníky, ledaže společenská smlouva určí jinak.

Pravidla pro nakládání se ziskem u kapitálových společnostech:

aa) **právo na podíl na zisku a na jiných vlastních zdrojích** (§ 161 ZOK) – spojeno s **prvním bilančním testem** (§ 34 odst. 2 ZOK), **druhým bilančním testem** (§ 40 odst. 1 a 2 ZOK), **třetím bilančním testem** (§ 34 odst. 2 ZOK) a **insolvenčním testem** (§ 40 odst. 3 ZOK). Společníci se podílejí na zisku a jiných vlastních zdrojích **v poměru svých podílů**, ledaže společenská smlouva stanoví jinak (§ 161 odst. 1 ZOK). Společnost vyplatí podíl na zisku a na jiných vlastních zdrojích **na své náklady a nebezpečí na adresu společníka nebo bezhotovostním převodem na jeho účet**, ledaže společenská smlouva nebo usnesení valné hromady určí jinak (§ 161 odst. 2 ZOK).

Podmínka pro možnost rozdělit zisk (druhý bilanční test): společnost nesmí rozdělit zisk ani jiné vlastní zdroje mezi společníky, pokud se ke dni skončení posledního účetního období vlastní kapitál vyplývající z řádné nebo mimořádné účetní závěrky nebo vlastní kapitál po tomto rozdělení snížil pod výši upsaného základního kapitálu zvýšeného o fondy, které nelze podle zákona o obchodních korporacích nebo společenské smlouvy rozdělit mezi společníky (§ 40 odst. 1 ZOK).

Podmínka pro možnost rozdělit zisk (třetí bilanční test): společnost nesmí rozdělit zisk ani jiné vlastní zdroje, jsou-li v aktivech rozvahy vykazovány náklady na vývoj, pokud není částka k rozdělení podle § 34 odst. 2 ZOK alespoň rovna neodepsané části nákladů na vývoj (§ 40 odst. 2 ZOK).

Určení maximální částky pro rozdělení mezi společníky (první bilanční test): Částka k rozdělení nesmí překročit součet výsledku hospodaření posledního skončeného účetního období, výsledku hospodaření minulých let a ostatních fondů, které může společnost použít podle svého uvážení, snížený o přídele do rezervních a jiných fondů v souladu se zákonem a společenskou smlouvou (§ 34 odst. 2 ZOK).

Pravidla pro výplatu zisku u obchodních korporací:

Pravidla pro výplatu zisku nebo jiných vlastních zdrojů (insolvenční test) - obchodní korporace nesmí vyplatit zisk nebo prostředky z jiných vlastních zdrojů, ani na ně vyplácet zálohy, pokud by si tím přivodila úpadek podle jiného právního předpisu (§ 40 odst. 3 ZOK).

Zálohu na výplatu podílu na zisku lze vyplácet jen na základě mezitímní účetní závěrky, ze které vyplyne, že obchodní korporace má dostatek prostředků na rozdělení zisku (§ 35 odst. 1 ZOK).

- **Podíl na likvidačním zůstatku** – při zrušení společnosti s likvidací má každý společník právo na podíl na likvidačním zůstatku (§ 37 odst. 1 ZOK).
- podíl na zisku a na jiných vlastních zdrojích se vyplácí v penězích, nestanoví-li společenská smlouva nebo dohoda společníků jinak (§ 37 odst. 1 ZOK).
- likvidační zůstatek se rozdělí mezi společníky nejprve do výše, v jaké splnili svou vkladovou povinnost. Nestačí-li likvidační zůstatek na toto rozdělení, podílejí se společníci na likvidačním zůstatku v poměru k výši svých splacených či vnesených vkladů.

- **Vypořádací podíl** – při zániku účasti společníka ve společnosti za jejího trvání bez právního nástupce vzniká právo na vypořádací podíl, ledaže právní předpis stanoví jinak (§ 36 odst. 1 ZOK). Vypořádací podíl se určí poměrem podílů společníků u jednotlivých forem obchodních společností (§ 36 odst. 4 ZOK).

Obchodní společnosti:

Zrušení a zánik obchodních společností:

Obecná úprava zrušení a zániku právnických osob:

Neplatnost právnické osoby: Soud prohlásí právnickou osobu **po jejím vzniku za neplatnou i bez návrhu**, pokud: a) zakladatelské právní jednání chybí, b) zakladatelské právní jednání nemá náležitost nezbytnou pro právní existenci právnické osoby, c) právní jednání odporuje § 145 ObčZ (PO založená za účelem porušení práva nebo dosažení cíle nezákonným způsobem) nebo d) právnickou osobu založilo méně osob, než je podle zákona toho třeba (§ 129 odst. 1 ObčZ).

Neplatnost obchodní korporace: Soud prohlásí obchodní korporaci **po jejím vzniku za neplatnou i bez návrhu**, pokud: a) společenská smlouva nebyla pořízena v předepsané formě, b) nebyla dodržena ustanovení o výši nejnižšího splacení základního kapitálu, nebo c) zjistí nezpůsobilost k právním jednáním všech zakládajících společníků (§ 92 ZOK).

Dnem, kdy je právnická osoba (obchodní korporace) prohlášena za neplatnou, vstupuje do likvidace (§ 129 odst. 2 ObčZ).

Zánik právnické osoby:

Právnícká osoba zapsaná do veřejného rejstříku **zaniká dnem výmazu z veřejného rejstříku** (§ 185 ObčZ).

Zrušení právnické osoby:

Právnícká osoba se zrušuje **dobrovolně**: a) právním jednáním (§ 168 odst. 2 ObčZ),
b) uplynutím doby,
c) dosažením účelu, pro který byla právnická osoba
ustavena,

nuceně: a) rozhodnutím orgánu veřejné moci (§ 172 ObčZ),
b) zákonem stanovené případy zrušení konkursu –
ba) zrušením konkursu po splnění rozvrhového usnesení,
bb) zrušením konkursu proto, že majetek je zcela nedostačující (§ 173 odst. 2 ObčZ).
c) z dalších důvodů stanovených zákonem (§ 168
odst. 1 ObčZ).

Po zrušení právnické osoby se vyžaduje: a) její likvidace (**zrušení právnické osoby s likvidací**
– **bez právního nástupce**),

b) ledaže celé její jmění nabývá právní nástupce
(**zrušení právnické osoby bez likvidace** – **s právním nástupcem**) (§ 169 odst. 1 ObčZ):
ba) **při přeměně** (dnem účinnosti fúze, rozdělení
nebo převodu jmění na společníka (§ 173 odst. 1 ObčZ).

bb) v některých případech po osvědčení úpadku
zrušením konkursu po splnění rozvrhového usnesení nebo zrušením konkursu proto, že
majetek je zcela nepostačující. Do likvidace však vstoupí, objeví-li se po skončení
insolvenčního řízení nějaký majetek (§ 173 odst. 2 ObčZ).

bc) v případě **nekontaktní a nemajetné**
společnosti - o zrušení společnosti rozhodne rejstříkový soud (§ 105a RejstřZ).

Obchodní společnost:

Den zrušení společnosti: zapisuje se do obchodního rejstříku, včetně právního důvodu (§
65 písm.a/RejstřZ), přičemž zápis má **deklaratorní účinky**.

Účelem likvidace: je vypořádat majetek zrušené právnické osoby (**likvidační zůstatek**),
vyrovnat dluhy věřitelům a naložit s čistým majetkovým zůstatkem, jenž vyplyne z likvidace
(s likvidačním zůstatkem), podle zákona (§ 187 odst. 1 ObčZ)

Zvláštní důvody zrušení:

veřejná obchodní společnost (§ 113 odst. 1 ZOK):

- a) **výpovědí ze strany společníka,**
- b) **dnem právní moci rozhodnutím soudu, kterým**
zrušuje společnost,
- c) **smrtí společníka - fyzické osoby,** ledaže společenská
smlouva připouští dědění podílu,
- d) **zánikem právnické osoby,** ledaže společenská
smlouva připouští přechod podílu na právního nástupce,

- e) **okamžikem, kdy nastávají účinky prohlášení konkursu** na majetek některého ze společníků,
- f) **okamžikem, kdy nastávají účinky schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty** některého ze společníků,
- g) **pravomocným nařízením výkonu rozhodnutí postižením podílu společníka výkonem rozhodnutí nebo exekucí,**
- h) **vyločením společníka soudem,**
- i) **jiné dohodnuté důvody** uvedené ve společenské smlouvě,
- j) z důvodu, že **nebude** žádný ze společníků **splňovat požadavky kladené na člena statutárního orgánu** společnosti (§ 113 odst. 1 ZOK).
- k) na **návrh společníka, jsou-li pro to důležité důvody** (§ 115 odst. 1 ZOK).

Likvidace může být u osobních společností (v.o.s.) předčasně skončena:

- a) při **zrušení osobní společnosti s likvidací z důvodů na straně společníka** se mohou zbývající společníci dohodnout, **že společnost dále trvá**, až do doby předložení konečné zprávy o průběhu likvidace (§ 113 odst. 2 ZOK),
- b) byla-li osobní společnost zrušena z důvodu, že **žádný společník veřejné obchodní společnosti nesplňuje** požadavky vyžadované u člena statutárního orgánu, **účinky zrušení pominou**, přistoupí-li společník, který dané podmínky splňuje a společníci se dohodnou na trvání společnosti (§ 113 odst. 3 ZOK).

komanditní společnost: důvod vymezen negativně („Důvodem pro zrušení společnosti **není**...“ – viz § 127 ZOK):

- a) **nastoupení účinků prohlášení konkursu na majetek komanditisty** (§ 127 odst. 1 písm. a/ ZOK),
- b) **nastoupení účinků schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty komanditisty** (§ 127 odst. 3 ZOK),
- c) **pravomocné nařízení výkonu rozhodnutí postižením podílu komanditisty**, nebo **právní moc exekučního příkazu** k postižení podílu komanditisty po uplynutí lhůty uvedené ve výzvě ke splnění vymáhané povinnosti podle zvláštního právního předpisu a, byl-li v této lhůtě podán návrh na zastavení exekuce, právní moc rozhodnutí, kterým bylo **řízení o zastavení exekuce zastaveno**, nebo kterým byl návrh na zastavení exekuce odmítnut nebo zamítnut, není-li podíl komanditisty převoditelný,
- d) **smrt nebo zánik komanditisty,**
- e) **výpověď komanditisty** podle § 113 odst. 1 písm. a/ ZOK,
- f) **vyločení komanditisty** podle § 115 odst. 2 ZOK.

Důvody uvedené pod písm. a) – f) výše způsobují zánik účasti komanditisty ve společnosti (§ 127 odst. 2 OZK). **Účast komanditisty zaniká i doručením vyrozumění o neúspěšné opakované dražbě** v řízení o výkonu rozhodnutí nebo v exekuci (§ 127 odst. 4 ZOK).

Likvidace může být u osobních společností (k.s.) předčasně skončena:

a) při zrušení osobní společnosti s likvidací z důvodů na straně společníka se mohou zbývající společníci dohodnout, že společnost dále trvá, až do doby předložení konečné zprávy o průběhu likvidace (§ 113 odst. 2 ZOK),

b) byla-li osobní společnost zrušena z důvodu, že žádný komplementář komanditní společnosti nesplňuje požadavky vyžadované u člena statutárního orgánu, účinky zrušení pominou, přistoupí-li společník, který dané podmínky splňuje a společníci se dohodnou na trvání společnosti (§ 113 odst. 3 ZOK).

společnost s ručením omezeným:

a) v případě, že společnost včas nezvizí vlastní podíl nebo i podíl na mateřské společnosti, a to i bez návrhu (§ 149 odst. 4 ZOK),

b) v případě, že nebude zvolen nový jednatel do 1 měsíce od zániku funkce a nebude podán návrh na jeho jmenování soudem, a to i bez návrhu (§ 198 odst. 3 ZOK),

c) v případě, že nesplní povinnost naložit s uvolněným podílem (§ 215 odst. 1 ZOK).

akciová společnost:

a) nesplnění podmínky včas zcizit svoje vlastní akcie, a to i bez návrhu (§ 306 odst. 3 a § 308 odst. 3 ZOK),

b) nesplnění podmínky včas zcizit akcie osoby ovládající společnost, a to i bez návrhu (§ 318 odst. 2 ZOK),

c) nedojde-li ke zvolení nového člena představenstva, dozorčí rady či správní rady ve lhůtě do dvou měsíců od zániku funkce tohoto člena, popř. nebude podán návrh na jmenování tohoto člena soudem a z tohoto důvodu není schopen tento orgán plnit své funkce, a to i bez návrhu (§ 443 odst. 1 ZOK, 453 odst. 1 ZOK a § 460 odst. 1 ZOK).

Přerušování likvidace společnosti: a) prohlášením konkursu se likvidace přerušuje (§ 245 odst. 2 InsolvZ),

b) zrušením konkursu přerušování likvidace končí (§ 245 odst. 2 InsolvZ).

Vstup společnosti do likvidace:

a) nastává dnem jejího zrušení nebo prohlášení za neplatnou (§ 187 odst. 1 ObčZ),

b) vzniká povinnost užívat dodatek v obchodní firmě „v likvidaci“ (§ 187 odst. 2 ObčZ),

c) vzniká povinnost příslušného orgánu společnosti povolat likvidátora (§ 189 ObčZ),

d) omezuje se ex lege zástupčí oprávnění na jednání sledující účel likvidace (§ 188 ObčZ),

e) vzniká povinnost zápisu likvidátora a vstup do likvidace

do obchodního rejstříku (§ 65 písm. a/, b/ RejstříkZ).

Zápis likvidace do obchodního rejstříku má deklaratorní účinky.

Likvidátora povolává:

- a) **u veřejné obchodní společnosti:** **společníci (zřejmě)** (§ 105 ZOK),
- b) **u komanditní společnosti:** **společníci (zřejmě)** (§ 125 odst. 2 ZOK),
- c) **u společnosti s ručením omezeným:** **jednatel** (ledaže společenská smlouva určí, že je to **valná hromada** (§ 190 odst. 2 písm. d) ZOK),
- d) **u akciové společnosti:** **představenstvo** (**správní rada** v monistickém systému), ledaže stanovy určí, že je to **valná hromada** (§ 421 odst. 2 písm. k/ ZOK),

Likvidátor je jmenován soudem:

- a) **pokud soud rozhodl o zrušení společnosti** (§ 191 odst. 1 ObčZ),
- b) **příslušný orgán společnosti nepovolal likvidátora**, ač jej povolat měl (§ 191 odst. 1 ObčZ),
- c) **soud odvolal likvidátora**, který porušuje své povinnosti, bez ohledu na to, zda původního likvidátora povolal orgán společnosti (§ 191 odst. 2 ObčZ).

Kdo může být povolán likvidátorem společnosti (bez ohledu na to, zda je jmenován orgánem společnosti, nebo soudem): ten, kdo je způsobilý být členem statutárního orgánu (189 odst. 1 ObčZ).

Je-li povoláno více likvidátorů: tvoří kolektivní orgán (§ 190 ObčZ).

Jmenování likvidátorem soudem:

- a) zásadně jmenuje navrženou osobu.
- b) nebyl-li podán jiný návrh či nelze-li návrhu vyhovět, jmenuje soud i bez návrhu likvidátorem i bez jeho souhlasu člena statutárního orgánu (§ 191 odst. 3 ObčZ),
- c) nelze-li jinak, jmenuje soud osobu zapsanou do seznamu insolvenčních správců (§ 191 odst. 4 ObčZ).

Postavení likvidátora:

- a) likvidátor má působnost statutárního orgánu s omezením podle § 196 ObčZ od okamžiku svého povolání (§ 193 a 196 ObčZ),
- b) za výkon funkce odpovídá stejně jako člen statutárního orgánu (§ 193 ObčZ),
- c) odměnu likvidátora určuje ten, kdo jej povolal (§ 195 ObčZ).

Průběh likvidace: 1.) přijetí rozhodnutí o likvidaci společnosti a jmenování likvidátora (likvidátorů), který provádí likvidaci obchodní korporace (§ 189 – 196 ObčZ),

2.) zveřejnění oznámení o vstupu do likvidace spolu s výzvou pro věřitele, aby přihlásili své pohledávky ve lhůtě ne kratší než 3 měsíce od druhého zveřejnění v Obchodním věstníku bez zbytečného odkladu 2x s alespoň dvoutýdenním odstupem (§ 198 odst. 2 ObčZ),

3.) zjištění likvidační podstaty, které se formálně projeví sestavením zahajovací rozvahy a soupisem jmění, tj. ke dni, kdy je zrušena nebo prohlášena za neplatnou (§ 199 ObčZ),

4.) přihlašování pohledávek věřitelů do likvidace (§ 198 ObčZ),

5.) vyrovnání dluhů věřitelům obchodní korporace, přednostně pohledávky zaměstnanců obchodní korporace (§ 197 ObčZ). Nezdaří-li se v přiměřené době celou likvidační podstatu zpeněžit, vyrovná likvidátor z částečného výtěžku přednostně náklady a pohledávky z první (náklady likvidace) a pak z druhé skupiny (zaměstnanci), je-li to možné. Poté likvidátor nabídne věřitelům pohledávek třetí skupiny (ostatní věřitelé) likvidační podstatu k převzetí na úhradu dluhů (§ 202 odst. 1 ObčZ).

Nezdaří-li se v přiměřené době zpeněžit likvidační podstatu ani zčásti, anebo nejsou-li z částečného výtěžku pohledávky první a druhé skupiny zcela vyrovnány, likvidátor nabídne likvidační podstatu k převzetí všem věřitelům (§ 202 odst. 2 ObčZ). O věřiteli, jemuž byla likvidační podstata nabídnuta a do dvou měsíců se k nabídce nevyjádřil, platí, že nabídku přijal (§ 202 odst. 3 ObčZ).

Odmítne-li některý z věřitelů účast na převzetí likvidační podstaty, považuje se jeho pohledávka za zaniklou (§ 203 odst. 2 ObčZ).

Odmítnou-li všichni věřitelé likvidační podstatu převzít, přechází likvidační podstata dnem zániku právnické osoby na stát (§ 204 ObčZ).

6.) zjištění likvidačního zůstatku (§ 205 ObčZ),

7.) vyhotovení konečné zprávy o průběhu likvidace, a popř. též návrhu na použití likvidačního zůstatku a sestavení účetní závěrky (§ 205 odst. 1 ObčZ a § 94 odst. 1 ZOK),

8.) schválení konečné zprávy o průběhu likvidace, návrhu na použití likvidačního zůstatku a sestavení účetní závěrky (§ 205 odst. 2 ObčZ),

9.) použití likvidačního zůstatku (§ 206 ObčZ a § 37 – 39 ZOK, § 242 ZOK (s.r.o.), § 549 – 551 ZOK (a.s.), § 756 – 757 ZOK a § 772 ZOK (družstvo),

10.) ukončení likvidace a) použitím likvidačního zůstatku (§ 207 ObčZ),

b) převzetím likvidační podstaty věřiteli (§ 202 - 203 ObčZ, § 207 ObčZ),

c) odmítnutím likvidační podstaty (§ 204 ZOK a § 207 ObčZ),

11.) po ukončení likvidace podá likvidátor do 30 dnů od jejího ukončení návrh na výmaz společnosti z obchodního rejstříku.

Charakteristika osobních společností:

- založena za účelem podnikání nebo správy vlastního majetku,
- založit pouze více zakladateli,
- zakladatelské právní jednání vyžaduje pouze úředně ověřené podpisy,
- zákonné ručení společníků,
- nepřevoditelnost podílu (možnost vypovědět společnost),
- osobní účast společníků na fungování společnosti,
- statutárním orgánem pouze společníci,
- není vkladová povinnost,
- ve vnitřních věcech se vyžaduje souhlas všech společníků,

Charakteristika kapitálových společností:

- založena i za jiným účelem než podnikáním,
- založit i jen jedním zakladatelem,
- zakladatelské právní jednání vyžaduje formu notářského zápisu,
- omezené nebo žádné ručení společníků,
- volná převoditelnost podílu (ale nemožnost vrácení vkladu),
- není osobní angažovanost společníků,
- delegovaný management společnosti,
- vkladová povinnost,
- ve vnitřních věcech se rozhoduje většinově,

Osobními obchodními společnostmi jsou: **a) veřejná obchodní společnost,**
b) komanditní společnost.

Hlavní rysy veřejné obchodní společnosti jsou:

Základní vymezení: Veřejná obchodní společnost je společnost alespoň dvou osob, které se účastní na jejím podnikání nebo správě jejího majetku a ručí za její dluhy společně a nerozdílně (§ 95 odst. 1 ZOK)

- 1.) musí mít alespoň dva společníky,
- 2.) společníci ručí za její dluhy společně a nerozdílně (§ 95 odst. 1 ZOK),
naopak nemají společníci vkladovou povinnost.
- 3.) podíl společníka je nepřevoditelný (§ 116 ZOK), .
- 4.) podíl společníků není vtělen do cenného papíru.
- 5.) nevytváří základní kapitál.
- 6.) statutárním orgánem jsou všichni společníci, pokud společenská smlouva neurčí, že statutárním orgánem je jen některý ze společníků nebo dokonce i jen jeden společník (§ 106 odst. 1 ZOK), nejvyšším orgánem jsou všichni společníci (§ 44 odst. 1 ZOK).
- 7.) povinnost osobní angažovanosti na podnikání společnosti.

- **Veškerý zisk**, jiné vlastní zdroje a ztráta se dělí mezi společníky rovným dílem, neurčí-li společenská smlouva jiný poměr (§ 112 odst. 1 ZOK).
- Společník má právo **na podíl na zisku** ve výši 25 % z částky, v níž splnil svou vkladovou povinnost. Pokud zisk společnosti k vyplacení této částky nepostačuje, rozdělí se mezi společníky v poměru částek, v nichž splnili svou vkladovou povinnost. Zbýlý zisk se dělí mezi společníky podle § 112 odst. 1 ZOK (rovným dílem) (§ 112 odst. 1 ZOK)..

Hlavní rysy komanditní společnosti jsou:

Základní vymezení: Komanditní společnost je společnost, v níž alespoň jeden společník ručí za její dluhy omezeně (dále jen „komanditista“) a alespoň jeden společník neomezeně (dále jen „komplementář“) (§ 118 odst. 1 ZOK).

- 1.) musí mít alespoň dva společníky (§ 118 odst. 1 ZOK),
- 2.) ze dvou společníků musí být alespoň jeden je komplementář (ručí za dluhy společnosti neomezeně) a druhý komanditista (ručí za dluhy obdobně jako společník s.r.o. do výše svého nesplaceného vkladu podle stavu zápisu v obchodním rejstříku - viz § 118 odst. 1 a § 122 ZOK, výjimečně do výše komanditní sumy, určí-li tak společenská smlouva – viz § 129 ZOK),
- 3.) převoditelný je pouze podíl komanditisty ve společnosti (§ 123 ZOK),
- 4.) podíl společníků není vtělen do cenného papíru.
- 5.) vytváří základní kapitál, jehož výše není určena.
- 6.) statutárním orgánem jsou všichni komplementáři, pokud společenská smlouva neurčí, že statutárním orgánem je jen některý z komplementářů nebo dokonce i jen jeden z nich (§ 125 odst. 1 ZOK), nejvyšším orgánem jsou všichni společníci (§ 44 odst. 1 ZOK).
- 7.) povinnost osobní angažovanosti komplementářů na podnikání společnosti.

- **Zisk a ztráta** se dělí mezi společnost a komplementáře. Neurčí-li společenská smlouva jiné dělení, dělí se zisk a ztráta mezi společnost a komplementáře na polovinu. (§ 126 odst. 1 ZOK), neurčí-li společenská smlouva nebo rozhodnutí všech společníků jinak.
- Komplementáři si část zisku a ztráty rozdělí podle § 112 ZOK (rovným dílem).
- Část zisku, která připadla společnosti, se po zdanění rozdělí mezi komanditisty v poměru jejich podílů, neurčí-li společenská smlouva nebo rozhodnutí všech společníků jinak. Ztrátu komanditisté neunesou.